

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası

“Dövlət idarəçiliyində informasiya texnologiyaları” kafedrası

“TƏSDİQ EDİRƏM”

I (Tədris işləri üzrə) prorektor

_____ prof. Ə.Z.Abdullayev

“ _____ ” _____ 20____-ci il

“SÜNİ İNTELLEKT” fənni üzrə

İŞÇİ-TƏDRİS PROQRAMI
(sillabus)

İxtisas: 050509 - Kompüter elmləri
Kurs 3
Semestr 1
Qrup

Fənnə ayrılmış saatların cəmi - 45 saat
Onlardan:
Mühazirələr - 30
Seminar dərsləri - 15
Tələbənin sərbəst işi (TSİ) - 45 saat
Kreditlərin sayı - 4
Müəllim -

Bakı - 2023

1. Fənn üzrə mühazirələrin mövzuları

№	Mövzu və ədəbiyyatın şifri	Auditoriya saatları	TSİ (saat)
1	2	3	4
1	Süni intellekt və onun inkişaf tarixi Süni intellekt elmi. Elmin yaranmasına fəlsəfi əsas. Elmin yaranmasının texnoloji əsasları. Elmin yaranması	2	2
2	Süni intellektin xarakterik xüsusiyyətləri İnsanları necə analiz edin. Rasional davranış. Reaksiya qabiliyyəti. Öyrənmə. Problemin həlli. Sensor qavrayış. İdarəetmə qabiliyyəti.	2	2
3	Soft kompüterin əsas tərkib hissələri	2	2
4	Süni intellektin dialoq sistemləri Problemə fərqli yanaşmalar. Turing testi və intuitiv yanaşma. Simvolik yanaşma Məntiqi yanaşma. Orientasiyalı yanaşma. Robotexnika. Elmi inkişaf istiqamətləri	2	2
5	İntellektual sistemlərin quruluşu və layihələndirilməsi	2	2
6	Tələb və təklifin tədqiqində intellektual sistemlər Tələbə təsiredici amillər: Alıcıların sayı, əvəzləyici əmtəələrin qiyməti, tamamlayıcı əmtəələrin qiyməti, alıcıların zövqləri, alıcıların gəliri, gözləmələr. Təklifə təsiredici amillər: Vəsaitlərin qiyməti, texnologiya, vergilər və dotasiyalar, digər məhsulların qiymətləri, gözləmələr, satıcıların sayı.	2	2
7	Ekspert sistemləri və onların hazırlanma mərhələləri İdentifikasiya - problemin xarakterinin öyrənilməsi. Konseptualizasiya - əsas anlayışların və onlar arasındakı əlaqələrin müəyyən olunması. Formalizasiya - biliklərin təsviri modelinin seçilməsi, qaydaların hazırlanması. Reallaşma - kompüter programının işlənilməsi, nəticələrin təmini. Eksperiment - alınan nəticələrin adekvatlığının yoxlanılması.	2	2
8	Biliklər bazası. Biliklərin təsviri modeli Produksion model; Semantik şəbəkə modeli; Freym model; Formal məntiq modeli; Relyasion model; Problem yönümlü modellər..	2	2
9	İntellektual analizin metodları. Baza metodları. Qeyri-səlis məntiq	2	2
10	Neyroşəbəkə texnologiyası Neyroşəbəkə nədir? Neyroşəbəkənin hansı növləridir mövcuddur? Neyrokompüter, neyroçip nədir, onlar necə qurulub?	2	2
11	Neyron və neyron şəbəkələr	2	2
12	Neyron şəbəkələrin öyrətmə alqoritmləri	2	2
13	Neyro-qeyri-səlis sistemin qurulma prinsipləri	2	2
14	Neyron şəbəkələrin arxitekturası və növləri Tam əlaqəli şəbəkələr; Çoxlaylı neyron şəbəkələri; Zəif əlaqəli şəbəkələr.	2	2
15	Neyron şəbəkələrlə həll edilən məsələlər	2	2
	Cəmi	30	30

2. Seminar dərslərinin mövzuları və həcmi

№	Mövzunun adı	Auditoriya saatları	TSİ (saat)
1	Süni intellekt və onun inkişaf tarixi. Süni intellektin xarakterik xüsusiyyətləri	2	2
2	Soft kompüterin əsas tərkib hissələri. Süni intellektin dialoq sistemləri	2	2
3	Kollokvium № 1	2	2
4	İntellektual sistemlərin quruluşu və layihələndirilməsi. Tələb və təklifin tədqiqində intellektual sistemlər. Ekspert sistemləri və onların hazırlanma mərhələləri	2	2
5	Biliklər bazası. Biliklərin təsviri modeli. İntellektual analiz metodları. Baza metodları. Qeyri-səlis məntiq. Neyroşəbəkə texnologiyası.	2	2
6	Kollokvium № 2	2	2
7	Neyron və neyron şəbəkələr. Neyron şəbəkələrin öyrətmə alqoritmləri. Neyro-qeyri-səlis sistemin qurulma prinsipləri. Neyron şəbəkələrin arxitekturası və növləri. Neyron şəbəkələrlə həll edilən məsələlər.	2	2
8	Kollokvium № 3	1	1
	Cəmi	15	15

Sərbəst işlərin mövzuları və hazırlanma qaydaları

№	Mövzunun adı və ədəbiyyatın şifri	TSİ (saat)
1	İntellektual sistem: mahiyyəti və təsnifatı...	1
2	İntellektual sistemlərin inkişafında süni intellektin rolu	1
3	Süni intellekt - yeni informasiya texnologiyasının əsasıdır	1
4	İntellektual informasiya-axtarış sistemləri	1
5	İntellektual tətbiqi proqram paketləri..	1
6	İntellektual sistemlərin quruluşu və layihələndirilməsi	1
7	İntellektual sistemlərin layihələndirilməsi mərhələlər	1
8	Ekspert sistemlərinin qurulması texnologiyası	1
	Cəmi	8

Sərbəst işin hər biri 1 balla qiymətləndirilir.

Sərbəst işlər 1-2 vərəq həcmində (şrift Times New Roman, Times Roman Azlat- 14, interval 1,5) referat şəklində hazırlanır. (Kağız üzərində və elektron formada).

Sərbəst işlərin qəbulu fənni tədris edən müəllim tərəfindən auditor saatlardan kənar saatlarda aparılır.

Kurs işlərin (layihələrinin) mövzuları

- 1.
- 2.

Tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi

Semestr başa çatdıqda tələbənin topladığı balı müəyyənləşdirmək üçün müəllim yekun balın hesablanması cədvəlini doldurur. Bura daxildir:

Sıra №-si	Tələbənin S.A.A.	Dərslərə davamiyyət (0-10)	Sərbəst işlərin yerinə yetirilməsi (0-10)	Seminar (məşğələ) dərslərinin və kollokviumların nəticələri (0-10/20/30)	Kurs işi (layihəsi) (0-10)	Laboratoriya işləri (0-10)	Fənn üzrə yekun bal (0-50)	Müəllimin imzası
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2								

Semestrin nəticələrinə görə tələbənin aldığı yekun bal imtahan balı ilə toplanılır və yekun nəticə maksimum 100 bala bərabərdir.

Fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə tələbənin biliyi Avropa Kredit Transfer Sistemində (AKTS) görə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

51 baldan aşağı	“qeyri-kafi”	F
51-60 bal	“qənaətbəxş”	E
61-70 bal	“kafi”	D
71-80 bal	“yaxşı”	C
81-90 bal	“cox yaxşı”	B
91-100 bal	“əla”	A

Təvsiyə olunan ədəbiyyat

1. В.Г.Олифер, Н.А. Олифер. «Компьютерные сети». Принципы, технологии, протоколы: Учебник для вузов. 3-е изд. – СПб.: Питер, 2008, 958 с;
2. Фред Халсалл. Передача данных, сети компьютеров и взаимосвязь открытых систем. – М.: Радио и связь, 1995;
3. Марк Спортак, Френк Паппас и др. Компьютерные сети и сетевые технологии. – ТИД «ДС», 2002;
4. Фейт Сидни. TCP/IP. Архитектура, протоколы, реализация. – М.: Лори, 2000;
5. Дженнингс Ф. Практическая передача данных: Модемы, сети и протоколы/ Перев. с англ. – М.: Мир, 1989.

Əlavə ədəbiyyat

1. https://az.wikibooks.org/wiki/Veb_tehnologiyalar;
2. http://math.csu.ru/~rusear/W_T/Intredution/Int.htm;
3. <https://htmlweb.ru/java/js.php>.

«Süni intellekt» fənninin İşçi-tədris proqramı (sillabusu) 050509 «Kompüter elmləri» ixtisasının tədris planı və «Süni intellekt» fənninin proqramı əsasında tərtib olunmuşdur.

İşçi-tədris proqramı (sillabus) «Dövlət idarəçiliyində informasiya texnologiyaları» kafedrasının iclasında müzakirə və təsdiq olunmuşdur.

(“07” sentyabr 2023-cü il tarixli iclas, Protokol № 1)

Fənn müəllimi: _____

Kafedra müdiri: _____ i.ü.f.d., dos. E.A.Abasov

İşçi-tədris proqramı (sillabus) «İnzibati idarəetmə» fakültəsinin Elmi Şurasının “12” sentyabr 2023-cü il tarixli iclasında bəyənilmiş və təsdiqə tövsiyə edilmişdir (protokol № 1).

Fakültə Elmi Şurasının Sədri: _____ E.S.Əliyev, s.e.f.d..., dos.
(imza) (s.a.a.a.a., elmi dərəcəsi və elmi adı)

_____ “12” sentyabr 2023-cü il

Tövsiyyə olunub:

DİA-nın Tədris Metodiki Şurasının “___” sentyabr 2023-cü il tarixli №__ protokolu